

Uitspraak van het College van Toezicht van het Nederlands Instituut van Psychologen.

Het College van Toezicht van het Nederlands Instituut van Psychologen, hierna te noemen het College, heeft het volgende overwogen en beslist ten aanzien van de bij brief van 1 september 2010 door de heer A, hierna te noemen klager, ingediende klacht tegen mevrouw drs. B, hierna te noemen verweerster, lid van het Nederlands Instituut van Psychologen.

I Het verloop van de procedure

Het College heeft kennisgenomen van:

- het klaagschrift met de bijlage d.d. 1 september 2010;
- het verweerschrift d.d. 4 oktober 2010;
- de repliek met bijlagen d.d. 8 december 2010;
- de dupliek met de bijlage d.d. 16 februari 2011.

Nadat de mondelinge behandeling van de klacht was verplaatst, heeft deze plaatsgevonden ter zitting van het College van 2 november 2011. Klager was afwezig met bericht en werd vertegenwoordigd door zijn partner, mw. C. Verweerster werd bijgestaan door mw. mr. D van DAS Rechtsbijstand.

II De feiten

Op grond van de stukken en van hetgeen ter zitting heeft plaatsgevonden kan van het volgende worden uitgegaan:

- a. Klager heeft met zijn ex-echtgenote twee kinderen die zijn geboren in 1996 en 1998.
- b. In augustus 2005 heeft verweerster met klager en zijn toenmalige echtgenote een eenmalig intakegesprek gehad met het oog op partner-relatietherapie. Vervolgens is besloten uitsluitend de echtgenote te gaan behandelen (hierna te noemen cliënte).
- c. Verweerster heeft in het kader van die behandeling psychologisch onderzoek verricht bij cliënte en heeft dit vastgelegd in een rapportage uitgebracht op 23 augustus 2005.
- d. Vervolgens is de behandeling voortgezet en heeft cliënte daarbij klager beschuldigd van fysieke en emotionele mishandelingen. Cliënte heeft hiervan aangifte gedaan bij de politie.
- e. Op 2 december 2005 heeft verweerster aan de politie een toelichting op haar rapport gegeven. Hiervan is door de politie een proces-verbaal van een getuigenverklaring opgemaakt. Dit proces-verbaal is niet overgelegd.
- f. Naar aanleiding van een verzoek van de politie om haar informatie verder te mogen gebruiken heeft verweerster op 4 december 2005 aan de huisarts van cliënte een vijf pagina's lange nader uitgewerkte verklaring doen toekomen in de vorm van een brief getiteld "voortgangsevaluatie". Verweerster heeft deze evaluatie eveneens aan de politie en cliënte doen toekomen. In deze nadere verklaring wordt onder meer vermeld dat cliënte onder behandeling is in verband met depressieve klachten en angstklachten (mede) als gevolg van problemen in de partnerrelatie met aanhoudend fysiek en emotioneel geweld, elders in het rapport omschreven als systematische fysieke en geestelijke mishandeling, gevolgd door een aantal concrete voorbeelden. Dit rapport is overgelegd en wordt als hier herhaald en ingelast beschouwd.
- g. Vervolgens heeft cliënte de behandelrelatie met verweerster beëindigd.
- h. Medio februari 2006 is klager, zonder voorafgaand verhoor, door de politie aangehouden. Hij heeft 6 weken in de gevangenis doorgebracht.
- i. Klager had op dat moment de zorg voor zijn kinderen. Na zijn arrestatie zijn de kinderen ondergebracht bij cliënte, waar zij nog steeds verblijven. Klager heeft zijn kinderen sindsdien niet meer gezien.
- j. Klager heeft in 2008 een klacht tegen verweerster ingediend bij het Regionaal Tuchtcollege voor de Gezondheidszorg te E. De klacht is bij beslissing van 12 mei 2009 gegrond verklaard

en aan verweerster is de maatregel van berisping opgelegd. Deze beslissing wordt als hier herhaald en ingelast beschouwd. Tegen deze beslissing is geen hoger beroep ingesteld.

- k. De Landelijke Expertisegroep Bijzondere Zedenzaken (hierna LEBZ) heeft op 2 februari 2010 een rapport opgesteld waarbij zij de vraag heeft beantwoord welke keuze in de voortgang van het strafrechtelijk onderzoek volgens de expertise van de LEBZ gemaakt dient te worden. Onder het kopje “psychotherapie” heeft de LEBZ zich afgevraagd of het NIP de aanpak van verweerster inzake de verklaring apprecieert nu duidelijk is dat deze evaluatie niet is geschreven ten behoeve van de huisarts, maar van de politie. Van een onafhankelijke rapportage is volgens de LEBZ geen sprake. Onder “conclusies en aanbevelingen” heeft de LEBZ geconstateerd dat er geen enkele onderbouwing voor de beschuldigingen in het dossier is. De expertisegroep adviseert aan de Officier van Justitie om aangeefster (i.e. cliënte) te confronteren met de tegenstrijdigheden en vervolgens het onderzoek te stoppen.
- l. De advocate van cliënte heeft in 2010 nog gebruik gemaakt van het proces-verbaal van verhoor en de rapportage van verweerster in aanhangige civiele zaken tussen klager en cliënte. Zij biedt daarin aan de rechtbank aan deze stukken als bewijsmiddelen over te leggen.
- m. Verweerster is als hoofddocent verbonden aan F en is eindverantwoordelijk voor G.

III Het standpunt van klager en de klacht

De klacht houdt in, zakelijk weergegeven, dat verweerster in strijd met de Beroepscode heeft gehandeld om de volgende redenen.

1. Zij heeft valsheid in geschrifte gepleegd door onjuiste uitspraken te doen in het proces-verbaal van politie en haar rapportage van 4 december 2005;
2. Zij heeft haar geheimhoudingsplicht geschonden door op basis van een eenmalig contact informatie over klager naar buiten te brengen;
3. Haar uitspraken missen iedere onderbouwing en zijn daarom onzorgvuldig;
4. Zij heeft cliënte aangezet tot het doen van valse aangiftes;
5. Zij heeft cliënte niet de hulp geboden die zij nodig had, maar is meegegaan in haar verhalen;
6. Zij heeft geen stappen ondernomen haar fouten te herstellen door bijvoorbeeld de verklaring te herroepen en een bijscholingscursus beroepsethiek te volgen.

Klager heeft hiertoe aangevoerd dat verweerster door haar nalaten de schade steeds groter maakt. Zij heeft geen enkele poging gedaan haar voormalig cliënte te bereiken en heeft haar niet aangeschreven de verklaring niet meer te gebruiken. Ook nu nog wordt veel gebruik gemaakt van de verklaring die een eigen leven is gaan leiden. Klager is geschrokken van het feit dat verweerster optreedt als docent in een beroepsopleiding, terwijl hij niet weet of zij de cursus beroepsethiek heeft gevolgd. Klager vraagt zich af of de beroepsgroep hiermee is gediend.

IV Het standpunt van verweerster

Verweerster heeft de klacht gemotiveerd betwist. Voor zover nodig voor de beoordeling van de klacht wordt hierna nader op het verweer ingegaan.

V De overwegingen van het College

V.1. Het College is van oordeel dat het feit dat klager al een klacht heeft ingediend bij het Regionaal Tuchtcollege voor de Gezondheidszorg te E in welke zaak een onherroepelijke uitspraak is gedaan, op zich geen belemmering oplevert de zaak thans weer in volle omvang voor te leggen aan het College van Toezicht van het NIP. Beide procedures staan naast elkaar nu de één wettelijk tuchtrecht betreft en de ander verenigingstuchtrecht.

V.2. Dat er bij de indiening van de klacht bij het College van Toezicht in september 2010 al bijna vijf jaren zijn verstreken sinds het opstellen van de rapportage in december 2005 maakt niet dat die klacht niet meer vanwege een mogelijk vertroebeld beeld in behandeling kan worden genomen. In het

Reglement voor het Toezicht is geen verjaringstermijn opgenomen. Gelet op de ernst van het handelen waarover wordt geklaagd, is klager ontvankelijk in zijn klacht.

V.3. Het College zal klachtonderdeel 1, 2 en 3 gezamenlijk behandelen nu deze onderdelen alle het proces-verbaal van getuigenverklaring van 2 december 2005 en de op 4 december 2005 opgestelde rapportage betreffen.

V.4. Het College stelt voorop dat zij de uitspraken van verweerster opgenomen in het proces-verbaal van 2 december 2005 niet kan beoordelen aangezien dit proces-verbaal geen onderdeel uitmaakt van de overgelegde stukken.

V.5. Verweerster heeft met het uitbrengen van de rapportage van 4 december 2005 naar het oordeel van het College alle in artikel III.3.3.16 van de Beroepscode genoemde regels geschonden. Zo heeft zij zich bij het uitbrengen van die rapportage niet beperkt tot oordelen en adviezen aangaande de cliënte. Integendeel, verweerster heeft verregaande uitspraken gedaan en oordelen gegeven over klager, bijvoorbeeld dat hij mogelijk een primair narcistische persoonlijkheidsstructuur heeft. Verweerster maakt daarnaast in de rapportage melding van angst- en impulsdoorbraken bij klager, mogelijk heftige acting out en verwoesting van de bron van boosheid (namelijk vrouw en kinderen) waarna suïcide zal volgen. Verweerster spreekt in haar rapportage voorts over daadwerkelijk gevaar voor cliënte. Verweerster, die klager slechts één keer heeft gezien bij een eenmalig intakegesprek voor partner-relatietherapie, heeft de gegevens waarop voormelde oordelen zijn gebaseerd niet of slechts zeer ten dele uit eigen waarneming of onderzoek verkregen. Dit is eveneens in strijd met artikel III.3.3.16. Bovendien is voor het verstrekken van dergelijke gegevens gerichte toestemming van klager noodzakelijk. Verweerster heeft klager hierom niet gevraagd. Verweerster is, nog steeds in strijd met voormeld artikel, evenmin uiterst terughoudend geweest in de door haar vermelde gegevens over klager en zij heeft niet steeds de bron en de relevantie van de gegevens aangegeven. Indien verweerster die bron wel had vermeld, dan had zij bij het opstellen van de rapportage mogelijk kunnen constateren dat de gegevens in zeer belangrijke mate afkomstig waren uit de verhalen van haar cliënte die (mede) partij was in het conflict. Het College is derhalve van oordeel dat de klachtonderdelen 1 en 3 gegrond zijn.

V.6. Voor zover verweerster gegevens in de rapportage heeft vermeld die haar bekend zijn geworden uit het enige gesprek dat zij voerde met klager en zijn toenmalige echtgenote, heeft zij eveneens artikel III.3.3.1 van de Beroepscode overtreden. De geheimhoudingsverplichting blijft ook na beëindiging van de professionele contacten bestaan. Evenmin is gebleken dat doorbreking van de geheimhoudingsplicht het enige en laatste middel was om direct gevaar voor personen in dit geval te voorkomen (artikel III.3.3.4). Klachtonderdeel 2 is in zoverre eveneens gegrond.

V.7. Wat betreft klachtonderdeel 4 is onvoldoende gebleken dat verweerster cliënte zou hebben aangezet tot het doen van valse aangifte. Verweerster heeft dit met zoveel woorden ontkend en heeft verklaard dat cliënte uit zichzelf aangifte heeft gedaan. Onder deze omstandigheden kan het College niet vaststellen of verweerster cliënte hiertoe heeft overgehaald zoals klager stelt, omdat aan het woord van de één niet meer geloof kan worden gehecht dan aan het woord van de ander. In gevallen als deze is het vaste tuchtrechtspraak dat het verwijt van klager niet gegrond kan worden bevonden. Dit oordeel berust niet op het uitgangspunt dat het woord van klager minder geloof verdient dan dat van verweerster, doch op de omstandigheid dat voor het oordeel of een bepaalde verweten gedraging van de aangeklaagde tuchtrechtelijk verwijtbaar is, eerst moet worden vastgesteld welke feiten daaraan ten grondslag gelegd kunnen worden. Dit klachtonderdeel is derhalve ongegrond.

V.8. Klager is niet-ontvankelijk voor wat betreft het eerste deel van klachtonderdeel 5.

Artikel I.1.2.2 van de Beroepscode definieert als betrokkene:

“Elke persoon die direct of indirect is betrokken bij het beroepsmatig handelen van de psycholoog of die daardoor in zijn belangen wordt geraakt; zoals de cliënt, de partner en naaste verwanten van de cliënt, de opdrachtgever, collega, student, proefpersoon, et cetera.”

Artikel 2.1.3. lid 2 van het Reglement voor het Toezicht luidt:

“Klager wordt geacht belang te hebben wanneer hij voldoet aan de begripsomschrijving van de betrokkene zoals vastgelegd in de Beroepscode voor psychologen.”

Naar het oordeel van het College zou klager alleen in zijn klacht kunnen worden ontvangen, indien hij door het handelen van verweerster rechtstreeks zou worden geraakt in zijn belangen. Een klacht aangaande de kwaliteit of effectiviteit van de therapie betreft niet het rechtstreeks belang van klager. Het klachtrecht dienaangaande is voorbehouden aan de cliënt zelf, in dit geval klagers gewezen echtgenote. Het College sluit zich aan bij de rechtspraak voor de tuchtcolleges voor de gezondheidszorg op dit punt. Daarbij komt dat het door klager in dit geval gestelde belang dat hij bij een juiste behandeling van cliënte niet in de gevangenis zou zijn gekomen, niet vaststaat.

V.9. Het tweede deel van klachtonderdeel 5 is wel gegrond.

Verweerster is in haar beroepsmatig handelen niet onafhankelijk en objectief opgetreden. Zij is door de rapportage op te stellen meegegaan in de beschuldigingen van cliënte en heeft haar beroepsmatig handelen dusdanig laten beïnvloeden door cliënte en de politie dat zij haar werkwijze en de resultaten daarvan niet professioneel kan verantwoorden. In zoverre heeft zij gehandeld in strijd met artikel III.2.1.4 van de Beroepscode.

V.10. Wat betreft klachtonderdeel 6 is het eerste deel gegrond.

Het College is van oordeel dat verweerster onvoldoende stappen heeft ondernomen om haar rapportage te herroepen. Verweerster had er goed aan gedaan een brief aan klager, cliënte en hun advocaten te sturen waaruit blijkt dat het rapport geen waarde heeft. Het feit dat beide partijen nog steeds gebruik zouden maken van het rapport, hetgeen overigens door klager wordt ontkend, is geen argument het rapport niet in te trekken. Ook het feit dat het rapport al een aantal jaren oud is, staat hier niet aan in de weg, temeer niet omdat verweerster geen uiterste geldigheidsdatum in haar rapport heeft vermeld. Het lag juist op de weg van verweerster als professional de schade die door het rapport is ontstaan zo veel mogelijk te beperken. Door dit na te laten heeft verweerster in strijd gehandeld met artikel III.1.1.2 en niet zorgvuldig gehandeld jegens klager.

V.11. Dat verweerster een onjuist rapport heeft opgesteld, leidt anderzijds niet tot het oordeel dat zij niet geschikt zou zijn als docent in een beroepsopleiding. Nu verweerster bij twee tuchtcolleges is aangeklaagd voor hetzelfde feit, gaat het College van Toezicht er van uit dat deze zaken haar geconfronteerd hebben met het belang van juiste toepassing van de Beroepscode en de wettelijke regelingen in de behandelde zaak.

Daarbij komt dat verweerster ter zitting heeft verklaard dat zij inmiddels twee cursussen op het gebied van beroepsethiek heeft gevolgd.

V.12. Het voorgaande leidt tot de conclusie dat de klacht gedeeltelijk gegrond is. Nu er meerdere bepalingen van de Beroepscode door verweerster zijn overtreden, acht het College de oplegging van een berisping gerechtvaardigd. Het feit dat verweerster al eerder een berisping kreeg opgelegd door het Regionaal Tuchtcollege voor de Gezondheidszorg leidt niet tot een andere beslissing.

VI De beslissing

Het College van Toezicht:

- verklaart klager wat betreft het eerste deel van klachtonderdeel 5 niet-ontvankelijk in zijn klacht;
- verklaart de klacht voor het overige gegrond zoals voormeld;
- berispt verweerster.

Aldus gewezen op 2 november 2011

door:

mr. J.P. Fokker, voorzitter,
mw. mr. E.A.M. Driessen, secretaris,
drs. R. van den Berge,
mw. prof. dr. E. de Haan,
dr. T.A.W. van der Schoot,
prof. dr. M.J.M. van Son,
leden,

en ondertekend door de voorzitter,

J.P. Fokker.